

Həsənova Əzizə Vərqa qızı
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti
aziza.hasanova.1995@gmail.com

TƏHSİLİN İDARƏ OLUNMASINDA MƏKTƏB VƏ İCTİMAİYYƏT PROBLEMİ

Açar sözlər: obyektivlik, məktəb, idarəetmə, ictimaiyyət, münasibət

Key words: objectivity, school, management, community, attitude

Ключевые слова: объективность, школа, менеджмент, сообщество, отношение

21-ci əsr ötən əsrlərdən özünün yüksək sürətli inkişafı və davamlı informasiya axını ilə xarakterizə olunur. Belə bir zamanda, şəxsiyyət azadlığı anlayışının ön plana çəkilməsi, cəmiyyətin demokratik prinsipləri dəstəkləməsi kimi tendensiyaları da bərabərində gətirdi. Bir çox sahələrdə olduğu kimi, cəmiyyətin təhsil sferasında söz deməyə başlaması dövrün tələbindən başqa bir şey deyildir. Bunun nəticəsidir ki, bu gün Azərbaycan təhsil sisteminin önəmli xüsusiyyətlərindən biri dövlət-ictimai əsasda idarəedilməsidir. Dövlət-ictimai idarəetmə nə deməkdir?

Təhsilin dövlət-ictimai idarəetməsinin əsas ideyası təhsil problemlərini həll etmək üçün dövlətin və cəmiyyətin səylərini birləşdirmək, tədris prosesinin məzmunu, forma və metodlarını, müxtəlif tip təhsil müəssisələrini seçməkdə müəllimlərə, şagirdlərə, valideynlərə böyük hüquqlar və azadlıqlar vermək təşkil edir.

İctimaiyyətlə məktəbin qarşılıqlı əməkdaşlığı əslində yeni bir konsepsiya deyildir. Çünki təhsil hər zaman cəmiyyətin tələbləri əsasında formalaşır.

“Təhsilin İnkişafı üzrə Dövlət Strategiyası” adlı sənədin 5-ci istiqaməti bu baxımdan diqqət cəlb edir.

Strategiyanın 5-ci istiqamətində göstərilirdi tapşırıqca əsasən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondu 19 fevral 2010 tarixli sərəncam ilə yaradılır. Bu fondun əsas məqsədi: “Fondun əsas məqsədi Azərbaycan Respublikasında elmi müəssisə və təşkilatlar, təhsil müəssisələri, digər müvafiq qurumlar və fiziki şəxslər tərəfindən təqdim olunmuş təbiət, texniki, humanitar və ictimai elmlər sahəsində dövlət və cəmiyyət üçün əhəmiyyət kəsb edən fundamental, tətbiqi, eksperimental, akademik, empirik, innovativ, nəzəri elmi tədqiqat proqramları və layihələrini və digər elmi tədbirləri (bundan sonra - layihələr) qrant şəklində ünvanlı maliyyələşdirmək, alimlərin elmi fəaliyyətini stimullaşdırmaq və onlara azad yaradıcılıq imkanı yaratmaq, habelə elm müəssisələrinin fəaliyyətinin təkmilləşməsinə nəzərdə tutan və inkişafını dəstəkləyən tədbirləri həyata keçirmək yolu ilə Azərbaycanda elmi-texniki potensialı qorumaq və inkişaf etdirmək, iqtisadiyyatın inkişafında bu potensialdan səmərəli istifadə etmək, mühüm sosial problemlərin həllində elm və texnikanın rolunu yüksəltmək və dövlətin elmi informasiya və innovasiya ehtiyatlarını artırmaqdır” [1]

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun əsas mahiyyəti ictimaiyyət qarşısında məsuliyyət daşımasıdır. Hər ilin sonu fond mütləq ictimaiyyət qarşısında hesabat verməli, bir başa ictimaiyyət ilə hesablaşmalıdır. [3]

Məktəblə ictimaiyyətin əlaqəsi məsələsi xüsusi ilə kurikulumların hazırlandığı vaxt daha sıx olmuşdur. Məktəbdə kurikulumların hazırlanması vaxtı ona cəmiyyətin bütün zümrələri cəlb edilmişdi. Belə ki, işçi qrupları tərəfindən hazırlanan kurikulumların layihə variantları dəfələrlə müzakirə olunaraq mərhələ-mərhələ respublikanın pedaqoji mətbuatında – “Azərbaycan müəllimi”, “Təhsil problemləri” qəzetlərində dərc edilərək oxucuların və pedaqoji ictimaiyyətin mühakiməsinə verilmişdir. Yalnız müsbət ictimai rəy alındıqdan sonra kurikulumların tətbiqinə icazə verilmişdir.

İctimaiyyətin məktəbə cəlb edilməsinin əsas sahələri aşağıdakılardır:

- Təlim, tərbiyə, İnkişaf, sinifdən xaric və məktəbdən xaric tədbirlərin təşkili, valideynlik fəaliyyəti

Bundan əlavə, məktəb rəhbərliyi müəllimlər, valideynlər və ictimaiyyətlə qarşılıqlı münasibəti aşağıdakı formada həyata keçirir.

İctimaiyyətin cəlb olunmasının əsas növləri aşağıdakı yardımlardan ibarətdir.

Məlumatverici (məlumatverici bülletenlərin hazırlanması), nəzarət, müşahidəçilik (məs. monitorinqlə iştirak etmək), təşkilati (müxtəlif tədbirlərin təşkili), mənəvi-psixoloji (hüquqların müdafiəsi), maddi yardım, professional yardım (şagirdlərin ixtisas yönümü istiqaməti üzrə müxtəlif tədbirlərin həyata keçirilməsi) [52, 4]

Məktəbdə ictimaiyyətlə işin digər bir növü isə “açıq qapı günləridir”. “Açıq qapı” günlərinin təşkil edilməsinin əsas məqsədləri məktəbdə tədrisin və keyfiyyətə nəzarət işinin təşkili ilə bağlı təcrübə

mübadiləsi aparmaq, məktəbdə psixoloji işin təşkili səviyyəsi və bu istiqamətdə mövcud olan müasir təcrübələr və yanaşmalarla tanış olmaqdır.

Göründüyü kimi, məktəb və ictimaiyyətin qarşılıqlı əlaqəsi mürəkkəb bir sistem olub, profesional rəhbərlik və müsbət qarşılıqlı əməkdaşlıq tələb edir. Məktəbə ən çox təsir edən amil olan cəmiyyətlə qarşılıqlı əməkdaşlıq, hər tərəfli bir təhsil prosesi üçün çox vacibdir.

Ədəbiyyat:

1. 21 iyul 2017-ci il tarixli 1551 nömrəli Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı ("Xalq" qəzeti, 22 iyul 2017-ci il, № 156, Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017-ci il, №7, maddə 1361)
2. Rüstəmov F., Paşayev Ə. Pedaqogik, Bakı, Elm və təhsil, s.465
3. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişafı Fondunun Nizamnaməsi, Bakı şəhəri, 19 fevral 2010-cu il, №223
4. İctimai Fəal Məktəb, Bakı, Təhsil, 2005, 250 səh.

The role of the school and the public in education management

Summary

In the scientific article, the problem of public and school education was mutually agreed. At the same time, there is a need to further strengthen public relations in the transition to curriculum in education. This article analyzes the role of public co-operation in the objective and transparent management of the school. The article notes that school leadership can be interacted with teachers, parents, and the public in different ways. Later, some information about the "open door days", which was considered one of these forms of business, was given.

Роль школы и общественности в управлении образования

Резюме

В научной статье проблема государственного и школьного образования была взаимно согласована. В то же время, существует необходимость дальнейшего укрепления связей с общественностью при переходе к учебной программе в сфере образования. В данной статье анализируется роль общественного сотрудничества в объективном и прозрачном управлении школой. В статье отмечается, что школьное руководство может взаимодействовать с учителями, родителями и общественностью по-разному. Позже была предоставлена некоторая информация о «днях открытых дверей», которые считались одной из этих форм бизнеса.

Rəyçi: dos. Ə.İmanov